

CALL FOR PAPERS: Międzynarodowa konferencja naukowa
„Przewrót majowy 1926 r. - Szczecin, 28-29 maja 2026 r.

Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Szczecinie wraz z Instytutem Historycznym Uniwersytetu Szczecińskiego mają zaszczyt zaprosić do udziału w międzynarodowej konferencji naukowej poświęconej przewrotowi majowemu.

W 2026 r. będziemy obchodzić okrągłą – setną rocznicę wydarzeń z maja 1926 r. Minęło wiele lat, a wydaje się, że zamach majowy dokonany przez Marszałka Józefa Piłsudskiego wciąż budzi wiele emocji. Mijający czas nie zdołał ich przygasić. O interesujących nad wydarzeniach, w różnych kontekstach napisano już wiele. Wydaje się, że historiografia jest nasycona zarówno obszernymi opracowaniami, jak i szeregiem prac przyczynkarskich. Znaczna ich część powstała przed laty i odzwierciedla ówczesny stan badań. Sądzymy, że na to co się wydarzyło 12 maja 1926 r. należy spojrzeć jeszcze raz, z dzisiejszej perspektywy, nie zamykającej się jedynie na klasycznych przyczynach, przebiegu i konsekwencjach, uwarunkowaniach oraz reminiscencjach, choć i te przecież są nader istotne. Zaproponowane przez nasz obszary tematyczne, szeroki, panoramiczny, a jednocześnie wielowątkowy obszar badawczy powinien sprawić, że konferencja będzie sprzyjać prezentacji ustaleń, stanie się dobrą okazją do nieskrępowanej wymiany myśli i ocen. Pokłosiem konferencji będzie tom (lub tomy) studiów, bądź specjalny – dedykowany numer czasopisma wysoko punktowanego (z listy MNiSW). Żywimy nadzieję, że zawarte w nim artykuły, z jednej strony uporządkują

dotychczasowy stan badań, z drugiej zaś będą zawierać nowe, oryginalne tropy i ustalenia naukowe.

Dwudniowa konferencja będzie się odbywać w trybie tradycyjnym. Przewidujemy jednak również połączenie zdalne typu streaming (zwłaszcza dla gości z zagranicy). Konferencję otworzy moderowana dyskusja z udziałem zaproszonych gości, następnie spotkanie toczyć się będzie w panelach tematycznych. Jeden z nich, nieco odbiegający od zasadniczego tematu konferencji dotyczyć będzie przewrotów i zamachów stanu w międzywojennej Europie (cztery – pięć studiów przypadku) i wezmą w nim udział zaproszeni przez nas goście. Jest to zabieg świadomy i celowy. Chodziło nam bowiem o próbę spojrzenia to, co się wydarzyło „nad Wisłą” z perspektywy szerszej, komparatystycznej. Nie ulega przecież wątpliwości, że „casus Piłsudskiego” nie stanowił wyjątku, a był jedynie fragmentem większej całości, finalnym efektem rozległych przeobrażeń politycznych, społecznych, ekonomicznych, konsekwencją ogólnego kryzysu powersalskiego systemu, demokratycznego rozchwiania, czasami też nasilania się nacjonalistycznych, autorytarnych, dyktatorskich tendencji – niemal wszędzie, „od Madrytu po Bukareszt i Ateny”.

Proponowane obszary tematyczne/zagadnienia badawcze:

- Stan badań nad przewrotem majowym.
- Przyczyny, przebieg i konsekwencje przewrotu majowego.
- Polityczne aspekty przewrotu majowego.
- Główni aktorzy przewrotu majowego, po dwóch stronach konfliktu (biograficzne *case study*)
- Społeczno-ekonomiczne przyczyny i konsekwencje przewrotu majowego.
- Wojskowe/militarne aspekty przewrotu majowego.
- Wpływ przewrotu majowego na przebudowę polskiej sceny politycznej (ruchy i partie polityczne).
- Partie i stronnictwa polityczne wobec przewrotu majowego.
- Przewrót majowy w polskiej myśli politycznej.
- Oceny prawne przewrotu majowego? Spór o legitymizację „maja 1926 r.”.
- Wpływ przewrotu majowego na zmiany w systemie politycznym i prawno-ustrojowym państwa.
- Przyczyny, przebieg i konsekwencje przewrotu majowego – ocena i rezonans w polityce międzynarodowej, dyplomacji i polityce zagranicznej państw trzecich.
- Ocena i recepcja przewrotu majowego w ujęciu regionalnym (np. Wielkopolska, Pomorze, Galicja Wschodnia, Górny Śląsk, Wileńszczyzna itp.).
- „Z dala od centrum” – reminiscencje przewrotu majowego na polskiej prowincji (wsie i miasteczka).
- Recepcja przewrotu majowego w prasie.

- Kościół Rzymskokatolicki oraz inne kościoły i związki wyznaniowe wobec przewrotu majowego.
- Mniejszości narodowe i etniczne wobec przewrotu majowego.
- Przewrót majowy w oficjalnej historiografii Polski „ludowej”
- Przewrót majowy w publikacjach drugiego obiegu.
- Przewrót majowy w literaturze memuarystycznej.
- Środowiska emigracyjne po 1945 r. wobec przewrotu majowego – interpretacje/reinterpretacje i oceny.
- Przewrót majowy w edukacji szkolnej, literaturze i kulturze popularnej (np. kinematografii).

Informacje organizacyjne:

- zgłoszenia do udziału w konferencji i abstrakty proponowanych referatów należy przysyłać **do 31 marca 2026 r.** na adres email: t.sikorski@poczta.fm lub henryk.walczak@usz.edu.pl
- Streszczenia/abstrakty nie powinny przekraczać 1000 znaków znormalizowanych (do pół strony arkusza A4).
- decyzję o zakwalifikowaniu referatu do przedstawienia na konferencji Organizatorzy prześlą Autorom **do 4 maja 2026 r.**
- Referaty zostaną opublikowane w recenzowanym zbiorze studiów (liczba tomów jest uzależniona od przyjętych przez organizatorów artykułów) lub wysoko punktowany czasopiśmie naukowym z listy MNiSW. W związku z czym prelegenci będą zobowiązani do dostarczenia gotowych tekstów (zgodnych z instrukcją wydawniczą) do 15 lipca 2026 r. (objętość tekstu nie powinna przekraczać 1,5 arkusza wydawniczego (60 tys. znaków ze spacjami))
- W konferencji (Panel: *Przewroty i zamachy stanu w międzywojennej Europie*) wezmą udział zaproszeni goście, m.in.: z Rumunii, Łotwy, Litwy, Węgier itd.).
- **Uwaga!** Organizatorzy nie pobierając opłaty konferencyjnej. Pokrywają wyłącznie koszty zakwaterowania, wyżywienia oraz dodatkowych materiałów o charakterze promocyjnym. Pracownicy IPN rozliczają ze swoim pracodawcą w ramach delegacji.
- **Termin konferencji:**
- 28-29 maja 2026 r. (czwartek-piątek)

Miejsce konferencji:

- Dzień pierwszy: Aula Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Szczecińskiego oraz sale wykładowe Instytutu Historycznego Uniwersytetu Szczecińskiego, ul. Krakowska 71/79, 71-017 Szczecin
- Dzień drugi: sale wykładowe Instytutu Historycznego Uniwersytetu Szczecińskiego, ul. Krakowska 71/79, 71-017 Szczecin

Kontakt z organizatorami:

- prof. dr hab. Tomasz Sikorski (IH US/OBBH IPN w Szczecinie) – przewodniczący Komitetu Organizacyjnego
- email: t.sikorski@poczta.fm
- prof. dr hab. Henryk Walczak (IH US) – za-ca przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego
email: henryk.walczak@usz.edu.pl
- Magdalena Tomaszewska (OBBH IPN w Szczecinie) – sekretarz konferencji
tel. (48) 91 312 93 00